

Vogelwaarnemingen – Regio Zuid Antwerpen

november 2017 - januari 2018

Luc Van Schoor - Vogelwerkgroep ARDEA

Gedurende deze 3-maandelijke periode werden in het ARDEA werkingengebied 3592 vogelwaarnemingen ingevoerd. Terwijl dit aantal vergelijkbaar is met dezelfde periode in 2017 (3364), zien we wel een toename van het aantal waarnemers van 100 naar 140 en dat is een zeer verheugende evolutie.

Bij de top 3 van de “veel”invoerders prijkt deze keer Pierre Blockx met 646 waarnemingen, met kop en schouder boven die van Louis Schramme met 289 en Danny Jonckheere met 229 ingevoerde waarnemingen. Knappe resultaten, waaraan we graag toevoegen dat elke waarneming, van leek tot kenner, voor ons belangrijk is. Plaats dus je waarnemingen op waarnemingen.be. Alvast bedankt voor de moeite! Zie ook op de ARDEA website onder “waarnemingen” voor de recentste gegevens.

De laatste 3 herfsttrektellingen in de Hobokense Polder, begin november, leverden buiten de 48-ste appelvink weinig bijzonders op. Er werden tijdens deze 3 maanden ook geen zeldzaamheden ontdekt in de regio.

Soortenbespreking

Er werden in totaal 95 soorten vogelsoorten waargenomen waarvan we hieronder een selectie van 24 soorten bespreken.

Grote zaagbek - Foto: Niels Schild

Kokmeeuw met kleurring - Foto: Peter Bastiaenssen

Tijdens de watervogeltelling van 18/11 op de Forten V/Edegem en VI/Wilrijk werd een nieuw record aantal **krak-eenden** geteld: 406 ex. (MH). Het waterbekken van Aquafin is de enige plas binnen de ARDEA-regio waar **pijlstaart** en **bergeend** overwinteren; bergeend max. 31 ex. op 8 jan.(PB)

Een man **grote zaagbek** pleisterde vanaf 30 januari op de Kasteelvijver van het Schoonselhof/Antwerpen. Dit is bij mijn weten de eerste soortwaarneming in dit gebied (NS, LVS). Zie verdere waarnemingen in het volgend 3-maandelijks verslag.

Er werden in onze regio nog 6 laat

doortrekkende **ooievaars** waargenomen: 1 ex op 14/11 over Edegem (LJ). Eén ex op 16/1, zowel over Antwerp Expo (PB) als over Groen Neerland/Wilrijk (JV) en ook nog 4 ex over Buizegem/Edegem op 24/1 (HVR).

Een **roerdomp** pleisterde op 26 en 27/12 en op 17/1 op het Broekskot/Hobokense Polder (WM, JP).

Eén tot twee **kleine zilverreigers** foerageerden zowat de volledige maand november op het Broekskot/Hobokense Polder (ML, PBu, BM, PVE, PM, GW, DJ).

De enige **grote zilverreiger** vloog op 19/1 over de Schelde bij de veerdienst Hoboken (PH).

Een **havik** werd op 27 januari waargenomen bij het Uilenbos/Hove (RM).

Opvliegende solitaire **houtsnippen** werden gezien op 26/11 aan de Beekhoek/Hove (Nick en Marita). Op 18/12 op Aquafin/Kielsbroek (PB) en op 30/1 in het Schoonselhof/Antwerpen (LVS).

Op 3/11 vloog een **bokje** op langs de Kleine Struisbeek, Marienborgh/Edegem (PHa).

Eén tot maximum 4 **witgatjes** pleisterden van begin november tot begin januari op de Hobokense Polder (PVE,

PM, JEs, GW, GB, DJ, KJ, ND, PP, GM, ML, LP, DJH, JP).

Een **groenpootruiter** was begin november nog present op het Broekskot/Hobokense Polder (DJ, ML, BM).

Zeer algemene soorten kunnen ook interessante informatie opleveren. Zo bestudeert Peter Bastiaensen op het Mastvest overwinterende **kokmeeuwen** met kleurringen. Naast een plaatselijke broedvogel uit het Antwerps havengebied en één uit de Thames/Engeland volgt Peter een kokmeeuw met ringnummer TO2T die in 2016 werd geringsd in Stargard/Polen en die reeds voor het 2de opeenvolgende jaar overwintert op het Mastvest.

Op 17/12 vloog een **steenuil** uit een torenvalkkast die vorig jaar door ARDEA/ARUW werd geplaatst aan de Golf Drie Eiken/Edegem, waar eerder dat jaar een succesvol broedgeval met 6 juveniele torenvalken werd vastgesteld. Voorts werden 2 adulte steenuilen waargenomen op 21/1 nabij een nieuw aangebrachte steenuilnestkast in het gebied Klaverblad/Wilrijk (JP, LVS).

Kleine bonte spechten werden medio november roepend aangetroffen in Fort V/Edegem (LS), 3x telkens 1 ex tijdens de 2de helft van januari in Campus Drie Eiken/Wilrijk (SL), Fort VI/Wilrijk (JE) en in Kasteelpark den Brandt/Antwerpen (LV).

Er werden gedurende deze 3-maandelijke periode opvallend veel

vuurgoudhaantjes ingevoerd (41 x) met in totaal 58 ex. Deze fotogenieke dwerg was in klein aantal, 1 tot 5 ex, aanwezig in Campus Drie Eiken/Wilrijk (SB, MHe, LS, LVB), Fort V/Edegem (JG), Fort VI/Wilrijk (RV, LS, SB, PBl), Schoonselhof/Antwerpen (LV), Hobokense Polder en Polderstad (GB, WM, JP, LV), Hof ter Linden/Edegem (LS), Kasteel den Brandt/Antwerpen (LV, JV), Middelheimpark/Antwerpen (IV).

Solitaire **grote gele kwikstaarten** werden, verspreid over de ganse periode, waargenomen bij Aquafin/Antwerpen (PB), Mastvest (JV), Beekhoek/Hove (LS, KM), Schoonselhof/Antwerpen (LV), Vogelzanglaan/Antwerpen (TV), Hove Centrum (JVB, JD), Hobokense Polder e.o. (DJ, PP, JP), Moretusburg/Hoboken (JP, PH), over Edegem (LJ, LS), nabij Fort VI/Wilrijk (RV, SB, LS) Campus Drie Eiken (LS), Klaverblad/Wilrijk (LVS), nabij Groen Neerland (TG, RV), Kleine Struisbeek/Wilrijk, hier 2 ex op 17/11 (PHe).

Tijdens de slaaplaatstelling van **waterpiepers** in de Hobokense Polder werden op 19/11 rond zonsondergang in totaal 42 invallende vogels geteld, waarbij 28 ex in het Groot Rietveld (LVS, IDV) en 14 ex langs de Naftaweg – Metaalstraat (GB, ND, LB).

Het aantal **appelvinken** dat ook na de invasie van september/oktober in onze regio (en in Vlaanderen) rondzwierf of pleisterde, bleef opmerkelijk hoog. Na de 48 appelvinken die in oktober tijdens de trektellingen Hobokense Polder werden waargenomen, werden

er gedurende deze periode, verspreid in gans ons werkingsgebied, nog eens 89 ex opgetekend. Het betrof meestal 1 tot enkele overvliegende of foeragerende vogels, uitgezonderd een groepje van 5 tot max. 9 ex dat medio januari foerageerde nabij het centrum van Edegem (RB).

In tegenstelling tot appelvink was **goudvink** een schaarse verschijning met slechts 2 waarnemingen: een wijfje op 18/12 in Edegem (RL) en een mogelijk roepende vogel bij Kasteel den Brandt op 25/1 (BMi)

Het onderscheid tussen de **kleine barsijs** (schaarse broedvogel in België) en **grote barsijs** (uit Noord-Scandinavië afkomstig) is alleen onder goede zichtomstandigheden waarneembaar. Een juiste determinatie is daarom niet steeds evident. Solitaire kleine barsijsen waren te zien of te horen op 26/11 langs de Kleine Struisbeek/Wilrijk (RV), aan de Zwaantjes/Kiel op 14/12 (LVS), bij Freyouth/Hove op 1/1 (SVB), en in Kasteel Den Brandt/Antwerpen op 24/1 (LV) Pleisterende grote barsijsen waren te zien en te horen in Hove Centrum met 1 man op 21/11 (JCe), 16 ex op 12/12 en 11 op 24/12 (SVB), 2 of meer (in duisternis) te Edegem Centrum op 24/12 (WVA), 3 ex bij Campus Drie Eiken/Wilrijk op 18/1 (JE) en 1 ex bij Fort V/Edegem op 21/1 (WVA).

Gedurende deze periode noteerden men slechts 1 waarneming van 7 pleisterende **kruisbekken** op 1/11 langs de rand van het Uilenbos/Hove (SVB).

Exoten

Een kleurrijk mannetje **goudfazant** scharrelde wat rond in het bosgebied achter de Kleine Doornstraat/Wilrijk op 5/11 (PHa).

Halsbandparkiet: tijdens de slaap-trektelling op 18/11 in het Kielpark/Hoboken werden door het ARDEA tel-team 45 vogels geteld, waarbij 1 vogel van de blauwe fase (WDW, LVS). Het aantal HB-parkieten in het westelijk deel van het ARDEA werkingsgebied neemt gestadig toe. Zo werden in de Hobokense Polder al groepen tot max 16 ex gezien op 13/1 (MM, DJ).

Grote gele kwikstaart - Foto: Guy Borremans

Houtsnip

KJ	Kobe Janssen
KM	Koen Maes
LB	Lisette Bastiaens
LJ	Leo Janssen
LP	Luc Peeters
LS	Louis Schramme
LV	Lamien Verstraete
LVB	Laurent Van den Bussche
LVS	Luc Van Schoor
MH	Mark Herremans
ML	Marnix Lefranc
MM	Maarten Mortier
ND	Nina Dehnhard
NM	Nick en Marita
NS	Niels Schild
PB	Peter Bastiaenssen
PBI	Pierre Blockx
PBU	Patrick Bussche
PH	Peter Hofman
PHe	Patrick Heivers
PM	Paul Mees
PP	Pater Partoens
PVE	Peter Van Elsacker
RB	Raf Beyers
RL	Roeland Librect
RM	René Matthys
RV	Robin Vermeylen
SB	Stijn Baeten
SL	Sebastien Leys
SVB	Steven Van den Bussche
TG	Tom Goossens
TV	Tim Vochten
WDW	Walter De Wegher
WM	Wim Mertens
WVA	Wouter Van Assche

Waarnemers

BM	Bert Mertens
BMi	Bernard Miserez
DJ	Danny Jonckheere
DJH	Dirk Jan Huisman
GB	Guy Borremans
GM	Gunther Moens
GW	Guy Willemsens
HVR	Herman Van den Reeck
IDV	Ilse De Vlieger

IV	Ingrid Verbruggen
JCe	Jan Celis
JD	Julien Dua
JE	Joris Elst
JEs	Jaim Escobar
JG	Johan Giglot
JP	Joachim Pintens
JV	Jan Vanwynsberghe
JVB	Jan Van den Bussche
JVV	John Van de Voorde

ARDEA 5 jaar jong

Joris Van Reusel, namens Vogelwerkgroep ARDEA

Niet alleen in het Olympisch stadion werd de afgelopen vijf jaar een mooi Kiels verhaal geschreven. Ook het verhaal van onze vogelwerkgroep, die ooit ontsproot uit de werkingen van de Hobokense trektelpost en het project Slechtvalken op 't Kiel, duurt ondertussen vijf jaar en is op zich toch wel bijzonder. Niet in het minst omdat we actief zijn in een randstedelijk gebied, zonder grote open ruimte of grote natuurgebieden noch natuurlijke landschappen. In onze regio is het in feite echt zoeken naar stukjes natuur, en dus ook naar vogels.

Maar, zo blijkt uit al onze tellingen en waarnemingen, wie in dit redelijk vol gebouwd gebied de tijd neemt om goed te kijken, kan een schat aan vogelrijkdom ontdekken. (Lees er maar eens het laatste vogelverslag op na, via onze website). Na een jaar of vijf kunnen we wel stellen dat we min of

meer een zicht hebben op de vogels in ons werkingsgebied. Monitoring, tellingen, inventarisaties... bewijzen dat het vogelbestand hier erg divers

is, maar ook zeer kwetsbaar. Niet alleen veel voorkomende tuinvogels, maar heel wat soorten roofvogels, bosvogels, zangvogels, watervogels...

Witgatje - Foto: Luc Peeters

Krakeenden - Foto: Luc Van Schoor

en zelfs nog hier en daar wat weidevogels werden genoteerd. Meer en meer worden die gegevens gebruikt bij beleidsvorming, planologie, natuurbeheersplannen etc. Het natuurstudiewerk (onderzoek) is dan ook één van onze kerntaken. Een ander belangrijk aspect van onze werking is het werken aan concrete beschermingsprojecten.

Met de roofvogel- en uilenwerking (Aruw) werd al hard gewerkt aan nestkasten voor o.a. uilen en valken. Vanaf dit jaar starten we ook met nestkasten voor vliegenvangers. Zwaluwen en Kieviten krijgen ook onze aandacht. Het in kaart brengen van die zeldzaam wordende soorten kan helpen om hun habitats te beschermen: van een stuk weiland, een oude wilgenrij tot een golfterrein, een parkeerterrein of een snelwegberm,... overall zijn er potenties om een vogelvriendelijkere omgeving te creëren. We werken er aan, waar mogelijk.

Naast het vele veld- en bureauwerk, trekt onze vogelwerkgroep er ook vaak op uit om samen met een breed publiek vogels te gaan observeren en de natuur (ook elders) te beleven. Samen met geregelde info-avonden, voordrachten en cursussen, zetten we met tal van excursies zo ook in op educatie. Vogels zijn immers een zeer dankbare, fascinerende insteek naar een ruimere interesse voor natuurbescherming. Die grote interesse stellen we ook vast

bij het succes van onze vogel-meerdaagsen. Na (verlengde) weekends in Cap Gris Nez, de Oostkantons, Groningen en het Lac Du Der trekken we in dit feestelijk jaar voor een onvervalst avontuur naar het Zuid-Spaanse Tarifa (zie elders in dit blad).

Als we het overzicht maken van onze activiteiten, staan we zelf wel verbaasd over hoe breed en ver het ondertussen allemaal reikt. Dat danken we aan een zeer enthousiaste kern vrijwilligers, met veel diverse talenten en ervaringen, en hun gedeelde passie voor vogels. Het is aanmoedigend te horen dat onze vogelwerkgroep ook elders gekend is en zelfs anderen inspireert om ook krachten te bundelen rond vogelstudie en -bescherming.

Maar we zijn in ons 5de kalenderjaar nog lang niet volwassen. Een stevige subadult zijn we misschien al wel een beetje. Er ligt nog veel werk op de plank om onze werking te verbeteren.

Een belangrijk project is zo de ARDEA-Bib: een digitale databank met beelden, verslagen, foto's van vogels en onderzoek, die zowel een archief vormt maar ook kan worden aangewend voor publicaties etc. De architectuur van de ARDEA-Bib is gemaakt, maar voor het beheer er van zoeken we nog één à twee vrijwilligers (m/v) die af en toe de ingezonden beelden digitaal willen ordenen. Wil je hier aan meehelpen, en zo een ARDEA-Bib-admin worden? Dat zou geweldig zijn. Want voor we het weten is ARDEA 10 jaar oud, en is een schat aan waardevolle informatie en uniek beeldmateriaal te verspreiden en onbruikbaar. Interesse? Meld je aan via een mailtje.

Met een drukke activiteitenkalender in de komende lente en zomer voor de boeg, hopen we natuurlijk ook stevig in beweging te blijven. En op die manier toch ook een beetje jong. Jong je met ons mee?

- Vogelverslag regionale waarnemingen:
hobokensepolder.be/vwg-ardea
- Email naar ARDEA:
ardea@hobokensepolder.be